

"İ'lem Eyyühe'l-Azîz! Duâlar üç kısımdır. İnsanın lisanıyla yaptığı kavlî duâlar.. Nebatatın lisan-ı ihtiyaçla yaptıkları ihtiyacî duâlar.. Tahavvül, tekemmül şe'ninde olan şeylerin, istidadî duâlarıdır." izah eder misiniz?

İ'lem Eyyühe'l-Azîz! Duâlar üç kısımdır.

Birisi: İnsanın lisanıyla yaptığı kavlî duâlardır. Savt ve sadalı hayvanatın, -meselâ- acıktıkları zaman kendi hususî lisanlarıyla çıkardıkları sadâlar dahi kavlî duâlardandır.

İkinci Kısım: Nebatat, eşcarın bilhassa bahar mevsiminde lisan-ı ihtiyaçla yaptıkları ihtiyacî duâlardır.

Üçüncüsü: Tahavvül, tekemmül şe'ninde olan şeylerin, lisan-ı istîdad ile hissedilen istidadî duâlarıdır. Evet her şey Cenâb-ı Hakk'ı tesbih ettiği gibi lisanıyla, ihtiyacıyla, istidadıyla dahi Allah'a duâ eder.

Bu derste dualar üçe ayrılmış bulunuyor: Kavlî duâ (lisanla yapılan duâ), ihtiyacî duâ ve istidadî duâ.

Gözün ışığa ihtiyacı gibi, midenin taamlara ihtiyacı da birer ihtiyacî duâdır.

Üçüncü grup duâ, "tahavvül, tekemmül şe'ninde olan şeylerin" duâsıdır. Tahavvül, hal değiştirmek, tekemmül de kemale ermek demektir. Meselâ, suyun ve toprağın çiçeğe dönüşmesi bir tahavvüldür. Bu netice bu unsurların istidat lisanıyla yaptıkları duânın kabulüyle ortaya çıkmıştır. Yumurtanın civciv olması ise bir tekemmüldür, bu da yine istidat lisanıyla yapılan bir duânın neticesidir.